15. szám. Budapest, 1906 április 13. III. évfolyam.

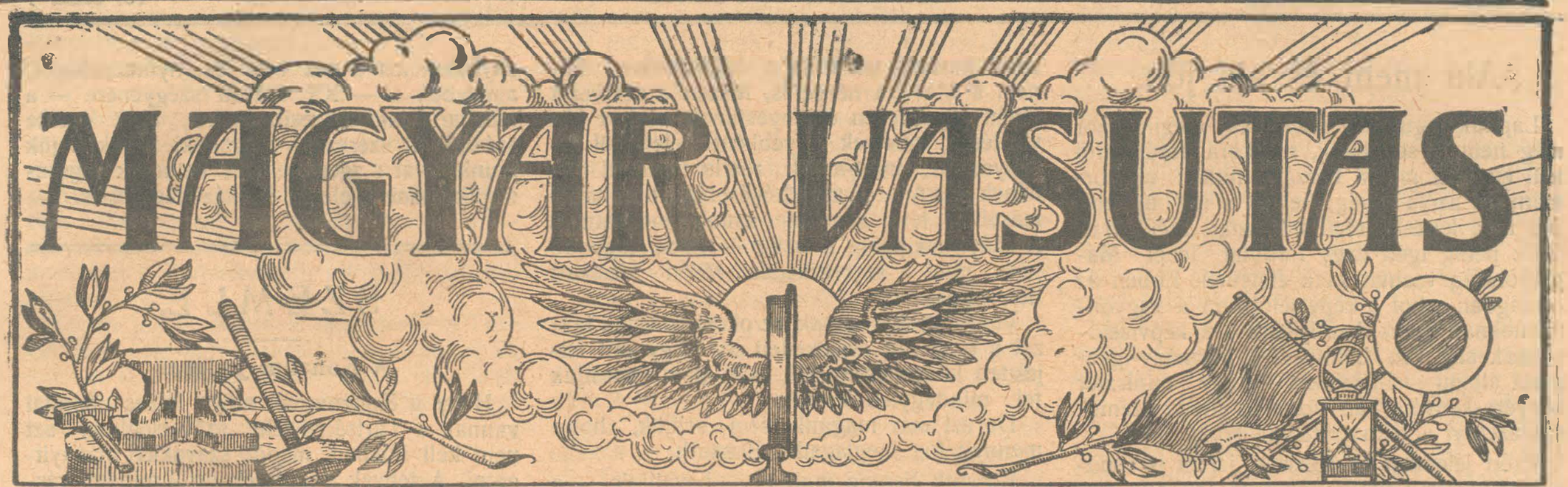

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Csömöri-út 28. szám (Garai-bazár),
ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra ... —.40 (80 fillér) | Félévre ... 2.40 (4.80 Kor.)
Negyedévre ... 1.20 (2.40 „ | Egyes szám ... 20 fillér.

Megkaptuk Szövetségünk alapszabályait.

Szerte az országban, ahol csak öntudatra ébredt vasuti munkások élnek és dolgoznak, őszinte, nagy örömöt fog kelteni az a hir, amelyet lapunk utján kapnak: *Vörös* László, a volt kereskedelemügyi miniszter hétfőn a *jóváhagyási záradékkal ellátva*, megküldötte nekünk Szövetségünk alapszabályait a következő leirat kiséretében:

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.
26,116 III. sz.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége előkészitő bizottságának
(*Kiss* Miklós elnök kezeihez)
Budapest.
Keleti p. udvari mühely, Verseny-u. 1.

A vasuti munkások országos szövetségének folyó évi április hó 3-án beérkezett felterjesztésével bemutatott alapszabályait felülvizsgálat alá vettem, s miután azok a folyó évi március hó 9-én 16.276 sz. alatt kelt rendeletem értelmében kiegészittettek, illetve módositattak, a bemutatott alapszabályokat a m. kir. belügyminister és a horvát szlavon dalmát bán urakkal egyetértőleg **jóváhagyom** azzal, miszerint a szövetség esetleges feloszlása és a szövetségi vagyon hovaforditását kimondó országos közgyülési határozat jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez lesz felterjesztendő.

A jóváhagyási záradékkal ellátott alapszabályok egy példányát oly felhivással küldöm le az előkészitő bizottságnak, hogy a jóváhagyott alapszabályok tizenöt másolati példányát itteni hivatalos használatra hozzám terjeszsze fel.

Egyben közlöm az előkészitő bizottsággal, miszerint a horvát szlavon dalmát bán urnak hozzám intézett átirata szerint, a társországok területére nézve *Zágráb* székhelylyel megállapitott kerületre vonatkozólag az egész szövetség alapszabályaival azonos alapon és elvek szerint külön alapszabályok alkotandók, amelyek az ottani országos kormányhoz jóváhagyás végettfelterjesztendők.

A társországokban fennálló törvényes szabályok szerint ugyanis ott hasonló szövetkezések, legyenek azok akár önállók akár fiókok, csakis az országos kormány által jóváhagyott alapszabályok alapján működhetnek.

A bán ur egyidejüleg készségét jelentvén ki az iránt, hogy a kérdéses alapszabálytervezeteket, illetve azok mintáját a tárgyalás alatt lévő, illetve már fentebb jóváhagyott alapszabályok alapján összeállittatja, amenynyiben a szövetség az országos kormány ezen előzékenységét igénybe venni kivánná, előterjesztésére az ez irányban szükséges lépéseket megteendem.

Midőn ezeket az előkészitő bizottsággal közlöm, egyuttal azon várakozásomnak is adok kifejezést, hogy a szövetség az alapszabályainak 2. szakaszában körülirt célok megvalósitásánál mindig a kellő higgadtsággal és körültekintéssel fog eljárni és soha sem fogja szem elől téveszteni, hogy csupán a vasutintézet és alkalmazottai közti kölcsönös bizalom teszi lehetővé egyrészt azon közérdekü föladatok megoldását, melyeknek szolgálatában a vasutintézet áll, másrészt a rendelkezésre álló eszközök keretében a munkások igényeinek kielégitését.

Ebben a reményben és mert a szövetség által maga elé tüzött célok megvalósitását a magam részéről is előmozditani óhajtom, *a szövetség megalakulásának költségeihez való hozzájárulásképen 5000 korona segélyt engedélyezek*, mely összeg folyósitására a m. kir. államvasutak igazgatóságát egyidejüleg utasitottam.

Végül megjegyzem, hogy az alapszabályok 24. §-ában a m. kir. kormány részére föntartott állami felügyeleti jogot a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség utján fogom gyakoroltatni.

Budapest, 1906. évi április hó 6-án.
Vörös.

Amiért annyit küzdöttek és fáradtak a szervezett munkások legjobbjai, amit erős vágyakozással és égő reménységgel várt az egész ország vasuti munkássága, az ime a megvalósulás küszöbén áll: — a legrövidebb idő alatt véglegesen megalakulhat a *Vasuti Munkások Országos Szövetsége.*

Bármilyen csábitó is volna, nem tekintünk ez alkalommal vissza a mult küzdelmeire és a mult diadalaira. Két esztendővel ezelőtt, 1904 év április havában, indult meg a *Magyar Vasutas* és vele a vasuti munkások független szervezkedése. Két évnek sok fáradtsággal, töméntelen áldozattal teljes munkássága után büszkén állhatunk meg egy percre a haladás hatá kövénél, amikor sikerült megteremtenünk a vasuti munkások becsületes, független otthonát, Szövetségünket.

De csak egy percre állhatunk meg mozgalmunk eme határkövénél, mert előre kell haladnunk a megkezdett uton, szünetlenül előre.

Ha nagy munkát végeztünk a multban, még nagyobb kötelességek előtt állunk a jövőben. A Szövetség alapszabályai csak a keretét, az alapját adják meg a jövő fejlődésnek, de ezt a keretet nekünk kell kitöltenünk, az adott alapon nekünk kell dolgoznunk. A legszebb és a legjobb alapszabály sem ér egy fabatkát sem, ha nem veszik igénybe az érdekelt munkások és a mi jóváhagyott alapszabályaink is csak irott malaszt maradnak mindaddig, amig a Szövetségünkben nem tömörül a vasuti munkások egész nagy hadserege.

Közel negyvenezer vasuti munkása van az országnak. Világos ebből az elérendő cél is: addig kell dolgoznunk a fölvilágositás, ébresztés, fölrázás nehéz, de dicső munkáján, amig valamennyi negyvenezer vasuti munkás Szövetségünk tagja nem lesz és ezenkivül a kinevezetteknek azok az ezrei, akik érdekeikben és érzéseikben közösséget tartanak a föltörekvő vasuti munkásággal.

Ezt a munkát nyomban meg kell kezdeni az ország minden részében. Ha pedig megalakult a Szövetségünk, — ami rövid néhány hét kérdése — akkor megindul a testületi, szervés müködés ujabb, szélesebb körü és remélhetőleg teljesebb sikerü korszaka.

Testvéri érzéssel, szilárd, acélos összetartással fog Szövetségünk a vasuti munkásság és a vasuti alkalmazottak helyzetén lenditeni. A kölcsönös segélyezésen kivül mindenütt, ahol visszaélésről, igazságtalanságról, jogcsorbitásról panasz érkezik, vagy ahol jogos igények és kivánságok merülnek föl, a Szövetség fogja közvetités végett kezébe venni a dolgot.

Azonkivül a Szövetség révén akarjuk és fogjuk elérni a békés meggyőzés utján, törvényes eszközökkel a vasuti munkásság legközelebbi nagy céljait:

a véglegesitést,

a *munkaidő és munkabér szabályozását* és az ugynevezett

munkásjóléti intézményeknek, nyugbér, betegsegélyző stb. korszerü és igazságos *reformját.*

Mindezt el fogjuk érni nagyobb megrázkódtatások nélkül, a józan, higgadt érvelés fegyvereivel, de csak akkor, ha a vasuti munkások óriási többsége Szövetségünk sáncain belül lesz.

A jövendő nagy győzelmet biztositja mindenki, aki Szövetségünk megerősitésén dolgozik.

*

Ahol még taggyüjtőivek vannak, azokat haladéktalanul be kell küldeni személyes felelősség terhe mellett az előkészitő-bizottságnak (Magyar Vasutas szerkesztősége, VII., Csömöri-ut 28.).

Aki ment és aki jön.

Lapunk legutóbbi számának megirásakor még nem is sejthettük, mekkora fordulatról kell egy hét mulva beszámolnunk: uj kormány ül azóta a régi helyén s igy uj ember ül a kereskedelmi miniszteri székben is.

Ez pedig igen nagy fordulat lehet Magyarország vasutasainak életében. Ebben az országban, ahol a képviselőházra a vagyontalanoknak nincs befolyásuk s a képviselőháznak alig van befolyása a kormány-igazgatta állami vállalatokra — egy miniszter kényére-kedvére van bizva az állami üzemek százezernyi alkalmazottainak sorsa.

Ezért jelenthet és sokszor jelent is rendszerváltozást a vasutaséletben, ha egy ember helyét a miniszteri székben elfoglalja a másik „teljhatalmu" ur Ezért lehet tartanunk tőle, hogy fordulatot jelent a vasutaséletben az a tény, amely bármely más alkotmányos országban alig hozhatna nagyobb változást: *Vörös* helyett *Kossuth* Ferenc lett a kereskedelmi miniszter.

Mert — és ez lehet a legnagyobb dicséret egy miniszterre öntudatos munkás szájából — Vörös László uralmának végét sajnálnunk kell nekünk is, mint minden vasutasnak. A bukott kormány minden vonalon kénytelen volt — politikai helyzeténél fogva — engedményeket tenni a demokratikus haladásnak. De kevés akadt a miniszterek között, akinek ezen engedmények multjából és egyéni felfogásából eredő elvi tények voltak. Ezen kevesek közé tartozott Vörös László is, aki első olyan magyar kereskedelmi miniszter volt, aki a vasutasban, főként a Máv. munkásban nemcsak kizsarolandó rabszolgát látott, hanem embert is, akinek életigényeivel számolni, óhajtásait latba vetni nemcsak humánus, hanem szükséges dolog is a Máv.-ra, mint intézményre nézve. Amig Hieronymi kancsukát suhogtatott és az állam feneketlen kasszája részére mennél több hasznot akart a vasutakból kicsikarni az alkalmazottak bőrére s emiatt kiméletlen ellensége volt szervezetünknek, addig Vörös a szervezetnek létjogát elismerte, a szervezkedés elé akadályt nem görditett; nehányszor megrendszabályozta még a vidéki basákat is. Elismerte a szervezet hasznát nemcsak a munkásokra, hanem a Máv.-ra nézve is, hiszen a szervezet révén egységesen érvényesülnek azok a követelések, amelyek egyébként fejetlenül érvényesülve, imitt-amott rendszertelenül törnének ki. A szervezet békésebbé, bár hatalmasabbá teszi a vasuti munkásmozgalmat. A Máv.-nak pedig a béke — pénz, nagyobb pénz, mint a szervezkedés révén kicsikart béremelés.

Vörös belátta ennek az okoskodásnak igazát s e szerint cselekedett is. Hogy mit teljesitett követeléseinkből, azt nem soroljuk fel: mindegyikünk tudja.

De azt már magunk sem sejtjük, hogy mennyit fog megtagadni Kossuth.

Kossuth Ferenc multja — bevalljuk — a mi szemünkben nem a legnagyobb reményekre feljogositó valami. A nagy Kossuth fia a munkások életérdekei iránt nem sok érzékkel rendelkezik. Emlékszünk még, mikor a Tarnóczy-gyárban első igazgatói tette a munkabér leszállitása volt. A fővárosi osztrák gázgyár munkásainak is azóta gyült meg annyiszor a bajuk az igazgatósággal, amióta Kossuth az igazgató.

Ennek elmondásával azonban nem akarjuk azt állitani, mintha rosszat várnánk a Kossuth-rendszertől. Sőt azt állitjuk, hogy Kossuthtól és az egész kormánytól azt követeli meg a józan ész, hogy a demokrácia utjára lépjenek. Amilyen sok milliomos ül most a miniszteri bársonyszékekben, olyan nagy gonddal kell ügyelniök arra, hogy a szegényebb rétegek jogaiba és anyagi érdekeibe ne gázoljanak, nehogy nagy népszerüségükön csorba essék. A magyar alkotmányt védő Kossuth nem gázolhat bele egész multjának megtagadása nélkül a magyarországi vasutasok alkotmányába: szervezetünkbe sem.

Reméljük, hogy nem is kisérli meg, sőt ellenkezőleg még liberálisabb, még demokratább lesz elődjénél, akit darabontminiszternek csufoltak.

Vörös László jó emlékeket hagy maga után, s ha Kossuth meg akar felelni a nevéhez füzött várakozásnak, ugy kell eljárnia a vasutasokkal szemben is, hogy majdan még szivesebben gondolhassunk arra az időre, amelyben Kossuth Lajos fia igyekezett enyhiteni azt a sok bajt és nyomoruságot, amelyben a — XX. század szégyenére — a magyar állam részesiti azokat, akik évente százmilliót szereznek meg neki kezük, fejük munkájával s igen sokszor nemcsak egészségük, hanem életük kockáztatásával is.

SZEMLE.

A Konzum Judásai.

Hogy a Konzumnak mily lelkes barátai vannak a Turtsányi-féle szövetségben, azt nem kell irásban, meddő szavakkal bizonyitgatni. A tények beszélnek erről minden irásnál szebben.

A «Vasutas»-ban, a tenger hirdetések árjában találtunk egy rövidke hirt, mely a következőleg szól:

> «Uj máv. fogyasztási szövetkezetek. Brassó állomás alkalmazottai egy értekezletet tartottak vasárnap délután 4 óra tájban a vasuti altiszti kör helyiségeiben, melyre a brassói állami hivatalnokokat, szolgákat, szóval az összes alkalmazottakat meghivták. Az értekezlet egy szükebb körü bizottságot küldött ki, melynek tanácskozását Fábián Ferenc, a vasutasok országos szövetsége brassói kerületi csoportjának elnöke vezetett. Ez a bizottság fogja kidolgozni a kerületi fogyasztási szövetkezet alapszabály tervezetét.»

Ime a Konzumnak igy csinálnak konkurrenciát az ő felesküdött barátai. Vidéki fogyasztási szövetkezeteket gründolnak és miért? Hogy a vasuti munkásság pénzén megteremtett Konzum elől a vidéki erőforrásokat bedugják, hogy elzárják előle a piacot, hogy gyöngitsék, hogy tönkre tegyék.

Ime ezt a gründolást is a Turtsányi-féle szövetség brassói kerületi csoportjának az elnöke vezeti Fábián Ferenc ur, akinek müködésére a Konzum pápái bizonyosan áldásukat küldték. Eme pápai áldások szentsége alatt üzérkedő kupeckedés bizonyosan megteremti a brassói kontra-Konzumot a Turcsányiék dicsőségére.

És miért csinálják ezt éppen azok a jó urak, akik ebben a zsirondista szövetségben élnek! Azért, hogy a vidéki szövetségi embereknek bizonyos állásokat teremthessenek,

A „Magyar Vasutas" tárcája.

Bestiák.

Hallod-e te munka népe?! —
Köröskörül ég a tűz! . . .
Máglya lobban s nem tatár az:
Testvéred, ki láncra fűz! . . .
Ha eltűröd, te vagy a jó, te a szép,
Agyba főbe dicsérik a nép eszét . . .
Ám ha egyszer megrázzátok az igát,
Nem vagytok tik egyebek, csak bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Hangzik a vád, száll a szó;
Burzsoáknak forr a vére:
Most mind egy-egy lázadó! . . .
Zsirja cseppen, szeme villan, mint a láng,
Mocskos szájjal szitkot, átkot szór reánk.
Két kezetek tartotta fönn e hazát,
Mégis ti most mik vagytok?! Gaz bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Nézz csak egyszer szerteszét! . . .
Lenn a bánya, fönn a mühely,
Sötétlő gyár, tarka rét,
Éjjel-nappal bőven-dúsan kincset ont,
És előle szökik nyomor meg a gond . . .
A nap mégse ontja rátok sugarát,
Mégse vagytok emberek, csak bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Mért vagy olyan szomorú?
Mint az eke a sík rónát,
Arcodat szántja a bú.
Pompa omlik a kezedből, mint özön,
Mégis neked nem jutott egy csepp öröm,
Viselitek egész világ bánatát:
S ha jajgattok, ti vagytok a bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Csontjaidban nincs velő! . . .
Mind kiszívták! Hej a világ
Neked egy nagy temető!
Hol a húsod, a szivedből hol a vér?
A palota rajta épült s abból él.
Hátatokon pattognak a kancsukák,
S ha nem lűrtök, ti vagytok a bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Vész az élet, vész a jog.
A korszellem kérdve kérdi:
Mért nem lesztek szabadok?
Börtönökben hadd szaporodjék a rab,
Idekünn a nép csak úgy lesz szabadabb!
Vihar után fakad, nyílik a virág:
A harcosok mindenkor gaz bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Helyén van-e a szived?
Akiben él a becsület,
Tartozást az megfizet.
Egyik végét most a botnak megragadd,
Amit kaptál, ezerszer is visszaadd! . . .
Hadd hunyjanak, harapjanak tereád,
Igy is, úgy is mik vagyunk? Gaz bestiák! . . .

Hallod-e te munka népe?! —
Él benned a szeretet?
Ha él, akkor a gazságot
Nem gyülölnöd nem lehet!
S van-e nagyobb gazság, mint ha vész a jog?
Ha ellene isten, ördög harcba fog?
Mig belénk az elnyomásnak férge rág,
Gazok lennénk, ha nem lennénk bestiák! . .

Hallod-e te munka népe?! —
Senki nincsen már veled!
Szorosabbra akarják még
Bilincselni kezedet!
De ez se baj! Csak te el ne hagyd magad:
Halomra dönthedd akkor a poklokat . . .
Semhogy rabok lennétek vagy ostobák: —
Százszor inkább legyetek ti bestiák! . . .

Csizmadia Sándor.

Szapulás.

Irta: Berecz Lajos.

A nagy, magas égnek merészkedő kopasz hegyek amolyan bizonyos kicsinylő mosolylyal néztek alá a völgykatlanban szerényen meghuzódó vasbányára, melynek kürtői rendületlen nyugalommal eregetik a füstöt, mintegy jelképezve a nemtörődömséget a hegyek kicsinylő mosolyával szemben.

A bánya munkásai — hála a részvénytársaságok védszentjeinek — a nyugalomban még kürtőiket is tullicitálták, mert hát könnyü annak nyugodtan pipálgatni, mikor folyton etetik jó zsiros salgótarjánival, vagy nem tudom én mifélével s hozzá nem is bántja

hogy a Fábián Ferenc uraknak a szövetség érdekében teljesitett szolgálataikért mellékjövedelmet biztosithassanak.

A Konzum Judásai sem törődnek azzal, akár mi sors éri a Konzumot. Az a fő, hogy ők a harminc ezüst pénzt zsebre vághassák. Itt lelkesednek a Konzumért, bolonditják a munkásságot, a vidéken pedig konkurrenciát csinálnak neki csak azért, hogy Fábián Ferenc urék egy-egy kis Konzumban találhassák fel ama fáradságaiknak a gyümölcsét, amelylyel a Turtsányi-féle szövetség oltárán áldoztak.

Éppen jókor! A vasuti munkásság a Turcsányiak eme apró üzleteit nem felejti el és számon kéri akkor, mikor ezek a jó urak megjelennek a porondon, hogy örök hüséget esküdjenek a Konzumnak.

—

Kossuth Ferenc feleljen rá!

Tessék csak elővenni azt a rengeteg listát, amely a legutóbbi vasuti előléptetésekről és kinevezésekről szól. Ugy-e, hogy hull az áldás a bőség szarujából azoknak az uraknak a fejére, akik már eddig is jóllakhattak a mindenféle rendü és rangu kedvezmények mannájával. Hogyan ömlik a fizetési pótlék, a diéta, a dicsőség, a jólét, az előhaladás, mi ördög azoknak nyakába, akik eddig sem jajgathattak a Máv. mostohasága mián, akiknek eddig is arányban állott a javadalmazásuk azzal a munkával, amit a Máv. szolgálatában teljesitettek.

A ranglétrákon való felfelé kapaszkodásban mennyire segiti ezeket az urakat az az állami jóakarat, az a lépten-nyomon megnyilvánuló méltányosság, amelyet csak a vasuti munkásság nem ismer, amely csak azoknak nem jár ki, akik eddig is mostoha gyermekei voltak a Mávnak.

Nem az irigység az, ami azt a kérdést vetteti fel velünk, hogy hát a vasuti munkássággal mi lesz? Nem az irigység, hanem az igazság érzete. Mert nem merül-e fel önkéntelen is ez a kérdés, mikor száz és száz olyan nevet olvasunk a lisztában, akinek előléptetése ha méltányos is, de nem lehet igazságos akkor, mikor ezer és ezer vasuti munkás nyomorog, küzdve küzd a megélhetésért, élet-halál harcot viv a gépek között, a sinek között, azért a darabka kenyérért, melyet testet-lelket ölő munkával kereshet meg a maga és családja számára.

A ranglétrán felfelé kapaszkodó urak előretolása nem az első és nem a legsürgősebb szociális feladatok közé tartozik. Amig a munkásság helyzetén segitve nincs, amig a munkás nem kap nagyobb darab kenyeret attól a munkáltatótól, amelynek édes és mostoha gyermekei vannak, addig mindannyiszor megkérdhetjük, hogy mi lesz a vasuti munkássággal, valahányszor a ranglétrán felfelé haladók gárdáját megpillantjuk.

Van-e a munkásságnak olyan fizetése, ami arányban áll elvégzett munkájának értékeivel? Nincs! Van-e a számára biztositott előhaladás, kedvezmény, fizetési pótlék, diéta? Nincs! A jelenje nyomoruságos, de még a jövőjét sem biztositja semmi. Hányan vannak a munkások közül, akik a nyomoruság kenyerén tengődve, epedve várják a kinevezésüket, akikre nézve nem a kényelemnek a megkövéredését, hanem valóságos megváltást jelentene a kinevezés, amit évek óta lesnek-várnak. Mi lesz ezekkel?

Ezt kérdjük most, amikor a bőség szarujából csüstől hull az áldás azokra, akik már jóllaktak, de mégis éhesek. Erre feleljen meg majd a Nagy Kossuth Lajos fia, Kossuth Ferenc ur!

—

Szabadságidő — papiroson.

Az illetményszabályzat 35-ik szakaszának az utolsó bekezdésében huzódik meg az a pár sornyi rendelkezés, mely a napidijasok és rendszeresitett állást betöltő napibéresek nyolc napi szabadságáról intézkedik. Egy évben nyolc napi szabadság annak az embernek, aki az év 365 napján valóságos rabszolgamunkát végez a milliókat jövedelmező Máv. szolgálatában. Ez nem oly sok! Sőt ezt is csak *«különös méltánylást érdemlő»* esetben kaphatja. Már most mi az a különös méltánylást érdemlő eset? Azt elfelejtették megmondani, sőt azt is, hogy ki határozza meg ezt az esetet?

A vasuti munkások jó ideig nem tudtak erről a rendelkezésről semmit. A papiroson élt s a munkásbarát urak bizony elfelejtették felvilágositani a különös méltánylást érdemlő esetbe jutottakat arról, hogy nekik egy évben nyolc napi szabadság dukál.

A vasutas-szervezet emlékiratban kérte a minisztériumot, hogy a munkások évi szabadságáról intézkedjék. Vörös László, volt kereskedelmi miniszteré az érdem, hogy 35 szakaszban meghatározott joggal való élésre felhivta ugy az igazgatóság, mint az emlékiratra adott válaszban a munkásság figyelmét.

Utasitást adott ki arra nézve, hogy a napibérek élvezetében való meghagyás mellett a szorgalmas, különösen a régebben alkalmazott munkásokkal szemben a *nyolc napi szabadság idő megadása a lehető legmesszebbmenő módon alkalmaztassék.*

Az erre való utasitást a vasutigazgatóság megkapta. Ugy látszik, nem füllött a fogukhoz ez a rendelkezés. Ugy találták, hogy ezt a jogot meg kell szoritani, hogy mentül kevesebb munkás élhesen vele. Különböző helyeken különböző módon tettek próbát, hogy a nyolc napi szabadságidő élvezetétől elüssék a munkásokat.

Nem elég hogy a *«szorgalmas»* *«különösen régebben alkalmazott»* kifejezések már magukban véve oly tág teret biztositanak a vasuti munkásokkal szemben való basáskodásra, hanem még azt is belemagyarázták, hogy csak az olyan vasuti munkás kaphat szabadságot, *akinek büntetése nem volt*, aki 3—5 év óta huzza a Máv. igáját.

Természetes, hogy ilyesmikkel azt üti el az ember attól a 35 szakaszban lefektetett jogtól, akit akar. Hogy szabadságidőhöz ne jusson a munkás, még különös méltánylást érdemlő esetben sem, ráfogják, hogy nem szorgalmas, cigarettázásért, vagy más haszontalanságért megbüntetik egy koronára és ezzel befütyülnek a szabadságidőhöz való jogának.

Aradon ugy magyarázzák a dolgot, hogy csak annak a munkásnak jár nyolc napi szabadság, *akit nem kell helyettesiteni?* Hát van-e ilyen ember a Máv.-nál? Melyik az, aki csak ötödik kerék a kocsiban? Melyik az, aki fölösleges?

A temesvári állomásfőnök észjárása szerint még azokat a 12—13 év óta dolgozó munkásokat sem illeti meg a nyolc napi szabadság, akiknek büntetésük nincs, akik szorgalmasak, *mert a mult év decemberében munkaár és munkaszabályzást kértek.*

Ily bornirtságokkal, ily haszontalan köte-

---

senki, de tessék higgadtnak, nyugodtnak maradni, midőn szijat hasitanak hátukból, hogy azzal a «másikat» is elnáspágolják... No ilyesmi már csak az ilyen hegyek közé ékelt, minden civilizációtól elzárt helyen eshetik meg, ahol most Wavranka Vendel, a «jólelkü» bányagondnok tartja ékes — s mint ahogy ő szokta mondani — parlamenti magaslaton álló, fenkölt szárnyalásu mondókáját:

Sag marha! jakse volaju?! . . . Barázda Pétör ... a ... Sag tudom, te megvagyolsz az a nagyon zokos firma. Más zsenki nem panaszkodja, napszám doszt van mindenkinek, sag nem izs megérdemlitek zenyim jóindulat, nagy szeretet, mit rátok pocsékálok . . . Ezután kutya leszek . . . tigrizs leszek . . . zoroszlán leszek . . . filjetek, rezgessetek! . . . Utolsó szavainál már tajtékot hányt a szája, szeme versenyt forgott az öleskaru gép lendkerekével. Barázda Pétör csak hallgatta. Egy gyönge «kikérem» azonban véletlenül valahogy kicsuszott a száján. No több se kellett ennél . . . Negyven esztendeje, hogy a bánya gondnoka Wavranka, de ilyet még nem hallott. Ez . . . ez a . . . majd megmondom kicsoda, kinek apja, nagyapja, szépapja, ükapja mind itt kereste kenyerét, kikéremezni mer . . . Ez több a soknál! . . . Valóságos lázadás! . . . Hol tanulhatta ezt az uras szólamot?! . . . Ez a föld alatt lakó nép, ki csak időről-időre kuszott fel, hogy gyomrát s egyéb ösztöneit kielégitve, még sohasem merészelt a «kikérem» határfájáig elcammogni. A türés, az alázat, a megnyugvás darócát örökölte egyik ivadék a másik után. S ez a daróc még mindig egész volt, foltani sem kelletett, mint ahogy életük sem birt valami nagy foltozást, mert negyven éves korukban majdnem mindegyik beadta a kulcsot. Hogy ez az átlagos életkoruk, másoké meg mennyi, mit tudták ők. Csak Barázda Pétör, ki összes társai közül egyedül olvasott s bujta a könyveket, s hatolt egyre szomjasabban és szomjasabban a tudás, az ismeretek labirintjébe és most . . . most ugy érezte, hogy — *átok a tudás!* Mennyivel jobb az ő társainak, kik nem ismernek más ösztönt, mint amit Lusztig zsidó kancsója, meg ólszerü viskójának fonnyadt virágai rejtenek. És ez jól is van igy! . . . Minek tudniok, hogy a világon, a tárnán s ezeken kivül egyéb is van?! . . . Most már egyéb is van: egy «modern kikérem», egy uj szó, mely ismeretlen volt eddig, amelynek hallatára őrült kacajba tört az egész vidék. Ezt berregte a zakatoló gép, ezt locsogta a bánya vize, ezt zugta a fenyves erdő, ezt racscsolta a csikorgó szél, ezen nevettek még a bányászok fonnyadt virágai is, kik reggelenként totocskásan igy köszönték egymást: kikerem, kikerem. Hát még Wavranka?! . . . Először kékült, zöldült, azután a hasát fogta ugy kacagott, miközben folyton azt darálta: kikerem, kikerem, kikerem, ha-ha-ha! kikerem, kikerem, kikerem! . . .

Ez még dühödtebbé tette Pétört, de magába fojtá további mondókáját, mert hiszen piciny fészkében négy kis fióka csipeg s mi lesz velük, ha most — télviz idején kilökik! A Fridmány zsidónak is jár még néhány részlet a varrógépért, tüzelő sincs a háznál, már pedig az orvos megmondotta, hogy az asszonykának meleg szoba kell, Pistikének cipő, Józsinak lájbi, Zsuzsikának — szegényke mindig fázik — egy flanell-ruhácska, Terusnak meg: — — — juj, annyi mindenféle kéne, hogy rá sem merek gondolni . . . Pétör észre sem vette, mikor kikeremet dudorászva otthagyta a jólelkü pan Wavranka.

Egyedül maradt a szivében duló vad keserü fájdalommal s érezte is, mint suhan lelkén át tehetetlensége felett érzett dühének romboló szellője. A körötte lévő munkástársak rá sem hederitettek, sőt titokban szájuk szélén ott terjengett a károrvendező kaján mosoly, hogy végtére a hires Barázda Pétör is kihuzta a lutrit.

Barázda Pétör nagyon is jól tudta ezt, azért nem is kötötte semmi rokonérzés hozzájuk, pedig valamikor tüzbe-vizbe ment volna értük, de most . . . most hogy lelki világukba bepillantott, látja csak, hogy még ujját sem érdemes megmozgatni érettük. Aztán elgondolkodott, ha ő Wavranka volna, talán ő sem volna más . . . vagy talán még «amolyanabb». A szivében duló vad fájdalom oda ült arcára s önkivületleni állapotban suttogta: persze . . . persze hogy nem volnék más, még amolyanabb, százszor kutyább lennék. Huh! — mondá — csak Wavranka lehetnék egy napig, csak félnapig, egy óráig, vagy . . . vagy csak egy fél óráig is, majd megmutatnám én; mert annyi szent igaz,

kedésekkel akarják kijátszani a miniszteri rendelkezést. És mindez csak azért lehetséges, mert ebben a tekintetben a vasuti igazgatóság nem adott ki egyöntetü eljárásra utasitó rendelkezést és igy a vasuti munkásság joga csak papiron van meg.

Felhivjuk az igazgatóság figyelmét eme visszaélések megszüntetésére. A nyolc napi szabadságidő élvezése tárgyában adjon ki olyan rendelkezést, amely megszünteti ezt a cifra állapotokat, amelyek szerint most ugy vagyunk, hogy ahány ház, annyi szokás.

—

Erkölcsi bizonyitvány.

A zsirondista szövetség erkölcsi bizonyitványát mutatjuk be kar- és munkástársainknak. Ez az erkölcsi bizonyitvány szebben beszél minden ékesszólásnál, meggyőzőbb minden aranytollal irott dokumentumnál.

Aki eddig az alamizsna-szövetség lényege felől nem volt tisztában, aki eddig kétkedett a mi szavaink igazságába, olvassa el ezt a kis hirt, amely a «Független Magyarország»-ban a zsirondisták félhivatalos lapjában jelent meg e héten:

— **Szövetségi hir.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a mult év november havában tartott szövetségi országos alakuló gyülésen résztvett kiküldöttek utazásai szolgálatiaknak tekintessék. A miniszter utasitotta az igazgatóságot, hogy az ezen utazásból felmerült költségek fedezésére az illető kiküldötteknek a szolg. rendtartás 8. §-ában előirt napidijak az ott megállapitott mellékdijakkal együtt, a benyujtandó utiszámlák alapján soronkivül folyósittassanak. Az erről szóló rendelet az üzletvezetőségek utján pár nap mulva a külszolgálati főnökségeknek is megküldetik.

Utazási diéta kell a vasutasnak és nem szövetség! Ha még most sem boldog a vasutas, akkor csakugyan megérdemli a kardot és a sarkantyut. De ti munkástársaim tudjátok, hogy mit jelent ez? Mikor ti összejöttetek érdekeitek megbeszélésére, még *a járandó szabadjegyet sem kaptátok meg.* Saját keservesen megkeresett pénzeteken jöttetek össze nagyrészt, hogy a felsőbbségtől függetlenül, ha kell, ellene is tanácskozzatok. De tudjátok, mit jelent ez a rendelet? Jelenti azt, hogy vagy *300 hivatalnok zsebre fog vágni egyenkint 20—25 forintot,* kinek milyen napidija van megállapitva az illetményszabályzatban.

Mikor a raktári munkások végnélküli nyomoráról van szó, akkor az államháztartás pénzügyi helyzete lebeg mindig a mi nagy uraink szeme előtt, azonban ha saját érdekeikről van szó, még akkor is sajnálnak saját zsebükből áldozni.

De mindamellett hálával tartozunk a «Máv.» igazgatóságának, hogy lemoshatlanul rásütötte a bélyegét a zsirondista-szövetség erkölcsi bizonyitványára.

Nem kell nekünk ezután meggyőzni még a tudatlan munkástársainkat, elég ezen erkölcsi bizonyitvány.

Hát rajta csak zsirondista urak, minél több napig tartó összejövetelt rendezni, annál több a diéta, amiért egyetül harcol a zsirondista szövetség.

---

hogy örülnek esetömnek s rajtam kacag valamennyi, különösen az az egy meszelő lőcslábu Korczogó Mátyás, kinek száján még az imádság is istentagadás!

Talán még tovább is folytatta volna magános beszélgetését, ha a gyár sipja a munka végét nem jelezte volna, igy abbahagyva a munkát, szedte ő is sátorfáját s ment... ment szótlan hazafelé. Utjában soh'sem szokott «betérni», de most... most, hogy ily csufosan járt; érezte, hogy ideig-óráig is, de bele kell fojtani azt a nagy szivet facsaró keserüséget.

Igy történt tehát, hogy Lusztig zsidó korcsmájának terjengős füstje, büze, uj vendéget cirógatott Pétör személyében.

Az X-lábu asztaloknál már nagyban tárgyalták Pétör esetét, s amint belépett, egyikmásik is sajnálkozva tekintgetett rá, szinlelték s adták a részvevőt, müdühökben pedig annyi átkot szórtak a «jólelkü» Wavrankára, hogy a világ összes benzinje... akarom mondani szentelt vize se mosta volna le róla. Pétör magába mélyedve hallgatta egy darabig, de mikor a lőcslábu Korczogó Mátyás is «hasolló lyókat» kivánva közbeszólt, az amugy is feldühödt Pétört annyira kihozta sodrából, hogy hatalmas öklével olyat vágott az X-lábu asztalra, hogy menten kékvókot járt rajta minden üveg, minden pohár, de csak azután képedtek el isten igazába, mikor oda dörögte nekik: — Most már elég legyen abból a sok pocsék beszédből, mert Wavranka... tudjátok... Wavranka... az a Wavranka egy nagyon, nagyon is derék, jóravaló, böcsületes embör...

KÜLFÖLD.

A vasuti munkások sztrájkja. A korzikai vasuti munkások szindikátusának a napokban tartott gyülésében elhatározták, hogy sztrájkba lépnek.

A bajor közlekedésügyi minisztérium elrendelte, hogy a pályafentartási munkások szabályszerü napi munkaideje, mely eddig február közepétől október közepéig 10 óra volt, az évnek erre a szakára a munkabér leszállitása nélkül $9^1/_2$ órára szálljon alá. Az uj redelet április 30-án lép életbe. Az esztendő többi szakára nézve, mikor a pályafentartási munkások szabályszerü munkaideje $8^3/_4$ és $9^1/_2$ óra közt ingadozik, változtatás nem történt.

A német vasutpolitika. Az amugy is nagyon kiterjedt német vasuthálózatot egyre halmasabb arányban fejleszti a német birodalomgyülés. Törvénytervezet fekszik előtte, amelylyel 24 ujabb állami vasutvonal épitésére 86.850,000 márka van előirányozva. Második sinpárt fektetnek le 28 vasutvonalon 68 és fél millió áron. Különböző javitásokra és ujabb beszerzésekre, tökéletesbitésekre pedig 13 milliót, mig üzemi tőkére 100 milliót szánnak. Összesen 271.147,000 márkát fektetnek ujabban német vasutakra.

Akárcsak minálunk. A porosz államvasutak ez év február havára eső bevételei a mult évhez viszonyitva, szertelen emelkedést mutatnak, bár mindenesetre tekintettel kell lennünk arra is, hogy 1905 februárban a ruhr-vidéki bányász-sztrájk a vasuti szállitásra s vele együtt a vasutak bevételeire óriási nyomással nehezedett.

Az *emelkedés az előző évvel szemben közel 21 millió márkára rug.* Ez akkora emelkedés, melyet ezelőtt még sohasem konstatáltak. A most folyó költségvetési esztendő első tizenegy havában az összes bevételek 110 és fél millió márkával mulják felül az előző évit.

Ahoz, hogy az előirányzott fölösleget elérjék, még csak kerek 55 millió márka hiányzik. Mivel a folyó év márciusára egész biztosan számithatunk 134 millió márka bevételre, a vasut-igazgatóságnak az előirányzattal szemben legalább 80 millió márka többlete lesz, talán még 5 millió márkával több is.

Tehát legalább 85 millió lesz a többlet ahoz az összeghez képest, melyre az előirányzatban számitottak. A munkásoknak és az alsóbb hivatalnokoknak, akiknek verejtékes munkája teremtette meg főleg ezt az összeget, *kevés vagy egyáltalában semmi hasznuk sem lesz belőle.*

A polgári pártok jól tudják, hogy miért vonják meg a porosz vasutasoktól az egyesülés jogát.

A württembergi vasutak igazgatósága a munkás-bizottságok intézményét, mely eddigelé csak a mühelyi- és a mozdonyfelvigyázó munkásoknál állott fenn, most már a vasuti és gőzhajózási üzem többi munkásaira is, tehát kiváltképpen az állomási és pályafentartó személyzetre is kiterjesztette. Ezzel az igazgatóság a mult év május havában adott igéretét váltotta be.

——

Rázenditett a banda.

Rég ismert szokása a falusi cigányprimásoknak, hogy ha valami nagy ünnep vagy névnap közeledik, maguk köré gyüjtik a banda többi tagjait és sorra járják azokat az ablakokat, amelyeknek gazdáitól valamit ki lehet pumpolni a szárazfa rikatásával.

Természetes dolog, hogy a muzsikálás korántsem azzal a számitással esik, hogy a ház lakói ingyen mulassanak, hiszen, ha a banda kevés vagy talán éppen semmi bankót, sőt még egy kis lőrét sem kap, a névnapi jókivánságot nyomban követi a káromkodás: «Verje meg a devla!»

A vasutasoknak is van egy ilyen jól szervezett bandája, amely a Konzum nagy napjára már ki is rukkolt.

A banda feje *Turtsányi* Pál, a primás. Ő hü marad a primások hivatásos kötelességéhez: dirigál. A lármát majd megcsinálja a banda.

Ha pedig a tányérozásra kerül a sor, az is a banda kötelessége. Része azonban mégis duplán jár.

A banda minden évben megteszi a maga körutját a vasuti alkalmazottak között ilyenkor, ami jóléti intézményeinknek nagy napja: küzgyülése közeledik. A banda orrát ilyenkor pecsenyeszag csiklandozza, a füle bankósuhogást hall s a tenyere előre viszket a konclesőknek. E öveszik a sutból az ócska szerszámot, lekaparják magukról a vályogvetés sarát — azzal nekiindulnak olyan fülsiketitő lármával, zörgéssel, csalogató cimbalomszóval, fülrepesztő hegedücincogással, mintha legalább is a kinai császártól akarnák elijeszteni a lázadó boxerhadat. A mocskos pofájuk olyan sunyi vigyorgásra szélesedik, mintha a névnapos gazdánál kedvesebb embert sose láttak volna. Kivánnak is neki miden jót: bort, buzát, békességet, olcsó Konzumot, jó napibért a munkásoknak, előléptetést a kinevezettnek. De legyen csak kicsi a fizetség a nagy lármáért, kapjon csak a banda kevés itókát — a primás lesz az első, aki nagyot köp a gazda portája előtt: «üssön beléd a tisztességes istennyila, fusson ki a szemed, ha még egyszer ingyen muzsikálok a füledbe!»

De ha mégegyszer jön a nagy nap, megint ott csinálja a zenebonát a malacbanda, hátha most jobb kedvü a gazda? Ha pedig az előző évben már sikerült valamit kimuzsikálni a névnapot ülő zsebéből — akkor meg pláne szemtelenkednek. A piaci legyet hamarább el lehet végkép kergetni, mint őket...

Sajnos, a Konzum tagjai tavaly nagyon is gálánsul fizették a bandát. Egész éven át azon a borravalón élősködtek, amit a tavalyi közgyülésen kaptak: nem kellett az idén a vályogvetéshez folyamodniok.

A primás pláne nagy ur volt. A Konzumjegyzői fizetést, ami havi 100 K-t tesz ki, több hónapra előre felvette, de a munkát másnak kellett helyette elvégezni, mivel ő a zsirondista szövetség által felállitandó verseny Konzumnak szervezésével, tehát a nagy Konzum tönkretételével foglalta el magát. Csudálatos azonban, hogy az igazgatósági ülésre mégis mindég ráért eljönni, amikor külön 8 K-t lehetett zsebrevágni. A tisztelet dijból azonban 50 K-val még most is tartozik.

De talán a cimbalmosa a bandának az öreg Szemere Lipót különb? No ez az alak is nagyon rászolgált a primás elismerésére. Az igazgatósági üléseken az ő bolond nótáit rendesen oly hosszan verte, hogy ezzel félig lehetetlenné tette azt, hogy a fogyasztási szövetkezet tagjainak az érdekébe üdvös munkát végezhessen az igazgatóság. Volt eset, hogy a saját maga által vert nótától ő maga vadult meg és elszaladt, de a 8 K-t hónapok mulva sem felejtette el felvenni.

A kisbőgős se hiányzik. Itt van Somogyi Henrik, aki arról nevezetes, hogy amikor a Máv. hivatalosan szolgálatba küldte Kolozsvárra, egyuttal betekintett az ottani fiók-

árudába, amiért aztán egy jó zsiros utiszámlát nyujtott be a szövetkezetnek.

A nagybőgősnek is kijut a maga szerepe, mert hát ki hinné azt, hogy Sarlay János csak tétlen tagja a bandának? Ő róla ugyan nem kell sokat beszélni e helyen, mivel ő személyesen produkálta magát a mult közgyülésen, amikor olyan görcsösen kapaszkodott minden furfangos eszközbe, csakhogy a régi évtizedes piszoktól meg ne szabadithassuk a Konzumot.

Azok a konzumtagok, akik a mult évi közgyülésen részt vettek, emlékezhetnek rá. De tanunak állithatnánk magát a kisbőgőst is, akinek a fülét ugyancsak repesztette feliebbvalójának muzsikája. Az öreg bőgős különben kedélyes ember, az a nagy zseb a megmondhatója, amelyből az öreg az aszalt szilvát kosztolja. Azonban a főszerepet csak most kapta a bőgős bácsi, őneki kellene a közeledő közgyülést beharangozni. Ki is bocsájtott valami kis együgyüen hangzó kesergő kóta-félét, amelyben azt akarja szemünkre vetni, hogy szervezettek vagyunk, sőt «szociális» nézetüek vagyunk. Erre mi azt felelhetjük, hogy akinek közöttünk «szociális» nézetei vannak, csak büszke rájuk, mert tudja legalább, milyen elvet vall magáénak, de az öreg bőgősnek a «szociális» nézetek mivolta felől halvány sejtelme sincs. Hiszen még a szociális (társadalmi) szót sem képes a szociálista fogalomtól megkülönböztetni. Jó lesz tehát, ha a banda esti iskolába küldi az öreget. Ráfér egy kis okulás, amig megtanulja, hogy szociális, másként társadalmi nézetei minden intelligens embernek vannak, szociális törekvései minden, a közügygyel törődő egyesületnek vannak Ami pedig a szociáldemokrata munkásokat illeti, akiknek nézetei a társadalmi nézeteknek ma már az egész világon ismert fajtáját teszik, — azoktól is tanulhat egy nagy dolgot a banda: *önzetlen* munkálkodást a köz érdekében.

Az öreg bőgös dörmög valamit a szavazóbárcákat illetőleg s azt állitja, hogy minket az ügyben egy éves mulasztás terhel. Arról azonban nem szól, hogy — ha ez igaz — a bandát két éves mulasztás terheli.

Egy szó, mint száz: gyalázatos egy macskazenével akarja a banda kérdemelni a borravalót, meg az itókát. Ilyen cincogás után pedig kevés kilátásuk lehet rá és bizony üres kézzel távoznak a névnapról, hacsak — a gazda zsebéből ki nem lopják a tárcát. De ha ezen is rajtacsipik őket, akkor igazán elmehetnek oda, ahova valók: vályogot vetni.

Jobb is lesz, ha még azelőtt abbahagyják a fülrepesztést, mielőtt azt mondja a gazda: «Ácsi, te füstös pakolj innét, mert kihajigállak!»

Két év.

Két éve annak, hogy lapunk, a *Magyar Vasutas* elindult hóditó utjára.

Két év csak egy mákszemnyi a nagy mindenségben, az örökkévaló természetben. Két év csak jelentéktelen idő a modern munkásmozgalom korszakalkotó történetében és mi ma, lapunk két éves jubileumának napján, örömteljes arccal, csillogó szemekkel tekintünk vissza, mert az öntudatos munkásséghoz hiven és becsületesen teljesitettük azt a feladatot, melyet önérzetünk és öntudatunk reánk rót.

Pedig ez a két esztendő volt a legfáradtságosabb, a legnehezebb idő, mert ez az idő volt a kezdet kezdete. Két éve annak, hogy előőrseink megtették az első lépést szervezkedésünk kiépitésére. Rövid idő és nagy munka, — e két szóval lehet jelezni két éves történelmünket. Az öntudatlanságnak, a nembánomságnak, a lekicsinylésnek mennyi eszközével kellett megküzdenünk e rövid idő alatt. Mennyi erőszak, mennyi megfélemlités fér el e két év történetének keretében. Hányszor kellett ujra meg ujra talpra állnunk, hogy megküzdjünk az erőszakkal, hogy megtörjük az elnyomatásunk hatalmát, hogy mi is csatlakozhassunk a kulturális fejlődés egyedüli eszközéhez: a szervezkedéshez. Nehéz, de részben győzelmes két esztendő volt ez. Mögöttünk már most a befejezett mult, előttünk pedig a végtelen nagy jövő áll.

E nagy jövőben uj harcok, uj küzdelmek feladata vár az öntudatos vasuti munkásokra. Mig a multban szervezetünket igyekeztünk kiépiteni, tömegeket igyekeztünk szerezni, addig a jövőben már sokkal fontosabb feladat vár reánk. Munkástársainkat nevelni és tanitani, hogy nem csak öntudatos, hanem osztálytudatos munkások is legyenek, ez a jövő feladata. Jövőben még kétszeres erővel kell nekilátnunk szervezetünk kiépitéséhez, mert még sokkal több a szervezetlen vasuti munkás, mint a szervezett. Most, midőn lezárjuk a második év küzdelmeit, legyünk mindannyian tisztában, hogy következnek a jövő bizonytalan harcai.

Mert az öntudatos munkásmozgalom nem ismer megállást. Soha egy pillanatra sem.

Ez minden életképes mozgalom törvénye. Folytonos, soha meg szünő törekvés a jobb és tökéletesebb cél felé. Ha pedig eredményes mozgalmat akarunk csinálni, alkalmazkodnunk kell a kor szelleméhez és elveihez. Az életnek nemcsak egyéni, hanem társadalmi és politikai követelményeiben is. Habozás és gondolkozás nélkül. Le kell rombolnunk a vasuti munkások gondolkozásában azt az ósdi felfogást, amely mindenekelőtt csak saját és közvetlen érdekét látja szem előtt és minden erőnkkel oda kell törekednünk, hogy az összmunkások érdekeivel szolidárisak legyünk.

Két osztály van a társadalomban: a kizsákmányolók és a kizsákmányoltak osztálya. Erre tanitsuk és neveljük mozgalmunk katonáit. A fejlődés örök törvénye tanitott meg bennünket erre s e tudásunknak hirdetésétől semmiféle megfélemlités többé le nem térithet.

Át kell formálnunk, meg kell választanunk küzdelmeink fegyvereit és utjait. Minden felmerülendő kérdésnek, akár gazdasági, akár politikai természetü, lapunkban tért kell adni, hogy sokan szóljanak hozzá, hogy minden szempontból biráljék meg. Társadalmi kérdéseket, tudományos dolgokat ki kell csiszolni, világossá és népszerüvé tenni, hogy minden egyes vasutas megértse és átérezze azt. Mert csak a tudomány fáklyája mellett láthatjuk meg tiszta szemmel a gazdasági és politikai élet kérdéseit.

E fegyver, e fáklya kell, hogy legyen lapunk, a «Magyar Vasutas». Azokban a nagy küzdelmekben, amelyek előtt Magyarország vasutasai állanak, a «Magyar Vasutas» legyen a harci lobogó.

Szivvel-lélekkel sorakozzunk tehát, mi vasutasok e harci lobogó alá; tanuljon és tanitson minden öntudatos vasutas versenyezni a szervezet iránti kötelességek teljesitésében.

Tekintsetek széjjel a külföld nyugoti államaiban, gazdasági jólétben jóval magasabban álló vasutas társadalma fölött. Mindenütt a nyugoti államokban hatalmas lépésekkel, évtizedes eredményekkel messze elhagytak bennünket. Külföldi vasutas testvéreink példája, küzdelmeiknek eredménye vezessen bennünket további utainkon. Lapunknak két éves évfordulója legyen a szervezetünk uj korszakának megnyitója.

Az állam évtizedek óta megfosztott attól bennünket, hogy emberhez méltóan éljünk. Lapunk, a «Magyar Vasutas» fölrázott és vezetett bennünket azon a uton, melyen haladnunk kell, hogy elérhessük a célt: emberi jogainkat és tisztességes megélhetést. Ezt a célt azonban csak ugy érjük el, ha tömör és szervezett sorokban haladunk a célunk felé.

Haladunk a célunk felé akadályt nem ismerő kitartással, feltartózhatatlanul. Aki nincs velünk, az ellenünk!

A szinfalak mögül.

— Konzum dolgok. —

A zsirondisták előszeretettel kürtölik világgá, hogy a fogyasztó szövetkezet munkás-igazgatói kommandóra szoktak szavazni az igazgatósági üléseken Margulit Kálmán dirigálása mellett. Igy meséli legalább Turtsányi Pál a főzsirondista a nem róla nevezett, csak általa főszerkesztett farkcsóváló kuvasz-ujság valamelyik legutóbbi számában. — Értjük ezt a fájdalmas rekriminációt. Fáj nekik a megbonthatlan egység és egyetértés, melylyel mi a kitüzött cél felé haladunk. Egyenes utunkról szeretnének bennünket eltériteni minden áron.

Persze, hiu erőlködés, amit elkövetnek. Ezt tudomásul vehetik bizvást.

És tudomásul vehetnek még valamit.

Azt, hogy bennünket nem dirigál sem Margulit Kálmán, sem senki más, ki a dolgainkat előre egymás között szoktuk letárgyalni. Az az egyértelmü szavazás jól megfontolt mérlegelés eredménye mindenkor. Nekünk nincsenek vezérürüink, akiknek a kolompolására összecsődül a nyáj.

Ilyen vezérkolompos csák a zsirondistáknak kell, akik eszeveszettül rohannak a megszokott hang után. Igazi birka módjára.

Mi azonban Turtsányi ur, ha heten, nyolcan tizen vagy akárhányan egyformán szavazunk is, ezt megfontolva, meggondolva kommandó nélkül tesszük, mert mi saját magunk intézzük a magunk dolgát.

*

Battyhányi Tivadar gróf nem óhajt beleavatkozni a fogyasztó szövetkezet ügyeibe és ezt a kérdést kiszaktani kivánja a kinevezettek országos szövetségének a programmjából . . .

Ez a hir kelt szárnya a folyó héten, bár a sugalmazott laptudósitások, melyek a folyó hó 8-ára egybehivott elnöki értekezletről napvilágot látták, alaposan rácáfolnak erre a hiresztelésre.

Ugy történt volna az eset, hogy Turtsányi-Sarlayék elnöki értekezletet hivtak össze a Konzumválasztások szervezése dolgában. Battyhányi Tivadar gróf azonban a vasárnap délután 4 órakor megtartott értekezleten kijelentette, hogy a fogyasztó szövetkezet ügyét tárgyalni nem engedi, ahhoz a szövetségnek semmi köze nincs.

Azonban a gróf ur eltávozott és az elnöklést Turtsányi vette át. (Ami elég különös, mert hiszen ott van az artisztek és szolgák kebeléből megválasztott két alelnök: Nemes Gyula és Vereb Mihály. Ezeket nyilván csak porhintés végett választották meg annak idején alelnökökké!)

Alig hogy Turtsányi elbitorolta az elnöki széket, felállott két eleve kiválasztott sötét alak és elkezdett fogyasztó szövetkezetünk ellen köpködni. Hiába tiltakozott Nemes Gyula és hivatkozott a «méltóságos» elnök imént tett nyilatkozatára: Turtsányi kijelentette, hogy a szónokokat megzavarni nem engedi.

A történeti igazság kedveért meg kell ugyan mondanunk, hogy a két sötét alak förmedvénye teljesen kárba veszett, mert a vidéki elnökök sorba kijelentették, hogy a fogyasztó szövetkezet ellen szervezkedni nem akarnak, tény azonban, hogy a szándékosan megtévesztett napilapokban az a hir jelent meg, hogy a szövetség állást foglalt a kerületi szövetkezetek megalakitása mellett.

Ugy látszik, hogy abban a szövetségben Turtsányi viseli a legnagyobb kolompot. Battyhányi Tivadar gróf személye pedig csak szinpadi diszlet. Kortina, mely arra van hivatva, hogy ami csunya, azt eltakarja.

*

Sarlay János leköszönt a fogyasztási szövetkezet igazgatósági tagságáról. Irásban is bejelentette ebbeli elhatározását, meg a lapokban is nyilatkozott.

Mi e nagy «esemény» alkalmából **csak** két dolgot konstatálunk.

Az egyik az, hogy Sarlay, bár a fogyasztási szövetkezethez intézte lemondó iratát, tényleg *a szövetségnél elfoglalt összes állásáról köszönt le.* E tény és a macskakaparáshoz hasonló irás, no meg a szem- és fültanuk, furcsa tanubizonyságot tehetnének az öreg János akkori «állapotáról».

A másik amit konstatálunk, hogy Sarlayt már megint vezetik az orránál fogva. Irtak részére egy nyilatkozatot, melyben az árufelvétel kérdését illetőleg tökfilkónak nevezi saját magát, aláiratták vele és most viszik őt lobogó fehér szakállával egyetemben korteseszköznek, csaléteknek.

Persze, ez is hiábavaló erőlködés. A gondolkodó ember nagyon jól tudja, hogy egy szép fehér szakáll és a nagy hang még senkit se tett az emberiség megváltójává! Ahhoz egyéb is kell.

És hiába, a tömegek ma már gondolkodnak.

A svájci vasutasszervezetek.

A svájci vasuti személyzet szervezeteinek erőteljes és eleven tevékenységében nyilvánult 1905-ben is a mi közlekedési eszközeink alkalmazottainak és munkásainak függetlenségi érzete és öntudatossága. A főbb vonalak államositásának következményeképp távolról sem váltak azon körök akaratnélküli zsoldosiavá, melyek a szövetségi vasutigazgatóságban a hangadó szerepet játszák. Nem utolsó sorban a személyzet szövetségeinek köszönhető az is, hogy a nagy és hatalmas központi igazgatósággal szemben a kinevezettek és a munkások azon intézkedésekkel és rendeletekkel szemben való ellenmondás jogát meg tudták maguknak őrizni, melyek a személyzet mozgási szabadságát nagynehezen korlátok közé szoríthatták volna és hogy a magasabb társadalmi állás elérésére vonatkozó törekvések nem szüneteltek. A személyzet szövetségeinek tevékenységével szemben a mult évben sem volt hiány rossz indulatu és kicsinyesen nyafogó kritikában. Iparkodtak őket ugy feltüntetni, mint a zavargás és rendetlenség gócpontjait, mint a kimerithetetlen «vágyak» forrását. Nekünk és kollégáinknak nem sok nehézségünkbe került ezeket az állitásokat igazságtalan és alaptalan voltuk miatt visszautasitani.

A mellékvonalak egész soránál a munkás-személyzet a mult évben ujra bekopogtatott kérelmeivel, még pedig nem is eredménytelenül. Általában a Svájc egész területén folytonosan növekvő lakás- és élelmiszerárakra való tekintettel ki kell jelentenünk, hogy bár a szövetség vonalain, valamint a magán és közuti vasutakon az alsóbbrangu hivatalnokok és munkások dijazása alacsony, jórészben siralmasan csekély, a munkabérek még a személyzet munkaszeretetére és felelősségérzetére vonatkozó követelményekkel sem hozhatók összhangzásba. A jövő évben ezen a téren határozott lépést kell tennünk előre. A munkaidő távolról sincs harmóniában azzal, melyet az előrehaladottabb magánüzemeknél életbeléptetni már sikerült. A német szomszédországnak több vasutigazgatósága bevezette a saját üzemében a *kilencórás munkanapot.* Még a pontosabb egészségügyi intézkedések terén is, melyek nálunk nagyon sok kivánnivalót hagynak maguk után, messze megelőznek bennünket.

A személyzet szövetségei határozott fellépésének dolga lesz majd, hogy a vasutigazgatóságokat meggyőzze a vasutasokkal *együtt érző svájci nép egy szava,* kiváltképpen a munkabér- és munkaviszonyok szabályozásánál a szövetségvasutakon uralkodó jelenlegi viszonyok tarthatatlanságáról és erős kezével a viszonyok változtatására szoritsa. Határozott tény, hogy a vasutasszervezetek az első helyet foglalják el a svájci állami alkalmazottak szövetségei közt és hogy valamint a gazdasági, ugy a *politikai kérdésekben is* mindinkább számba kell őket venni. A szövetségben ezidőszerint uralkodó párt nagy hibát követett el, mely meg fogja magát bosszulni, mikor a legutóbbi nemzetgyülési választások alkalmával munkásképviselők ismételt megválasztását megakadályozta, akik különben is közel állnak a vasutasokhoz. *A svájci nép félreismerhetetlen érdeklődéssel tekintett az elé, hogy a vasutasszemélyzet a nemzetgyülés termében is szóhoz jusson, mivel az ő munka- és hivatásszeretetüknek kisebb-nagyobb fokától függ a szövetségvasutak üzemi és kezelési apparátusának hibátlan müködése,* annak a nagy vállalatnak hibátlan müködése, melynél nem csupán a szövetséges államok hitele van erősen lekötve, hanem az ország gazdasági jóléte is tekintetbe jön. Ami kiváltképpen a szövetség-vasutakra illik, az ismét *a személyzetnek a szövetségtanácsban való számbelileg nagyon is erőtlen fellépésének tulajdonitandó.* Minél hamarább meg kell kétszereződni és meg kell háromszorozódni annak a számnak; különben ez a képviselés nem lesz többé egyéb, mint puszta képzelődés. A nagy nemzeti vállalkozás javára szolgálna az is, ha a fontosabb rendeletek és rendszabályok kidolgozásánál sokkal inkább kikérnék az összes munkás-kategóriák alkalmazottainak tanácsát, mint ahogy eddigelé történt és ha amellett néha az ő gyakorlati tapasztalásukból eredő itéletükre is hallgatnának. A szövetségvasutak egész szervezetét demokratikusabb, kevésbbé bürokratikus és központosító alapokra kell fektetni.

Ebből a jelentésből láthatják munkástársaink, hogy mit jelent egy megfelelő vasutasszervezet a vasutasok gazdasági és jogi belyzetére vonatkozólag. Továbbá, hogy mi a különbség egy nyugateurópai és egy magyar vasuti alkalmazott helyzete között. Amott kultura, demokratikus szervezet, politikai hatalom — itt nyomoruság, inség, elnyomatás és politikai tehetetlenség.

LEVELEZÉS.

Déli vasuti pályamunkások helyzete. A hatalmas és országokra terjedő Déli vasut társaság pályamunkásaitól kapjuk a következő panaszos levelet:

Nemcsak munkástársainknak az érdeke, de a közérdek is erősen megköveteli, hogy behatóbban foglalkozzunk a déli vasutnál uralkodó viszonyokkal. Hadd lássa a kereskedelmi miniszter, hogy az állam által minden tekintetben támogatott osztrák társaság mily módon zsákmányolja ki a munkásait. Ha a kereskedelmi minisztériumban van egy kis érzék a szegény munkások dolgai iránt, akkor kell, hogy figyelmeztessék a társaság magyarországi üzletigazgatóságát, hogy nemcsak nagy osztalék fizetési kötelességei, hanem a munkásaival szemben becsületes fizetési kötelességei is vannak. A déli vasut pályamunkásai *2 korona napidijat kapnak, amiből még betegsegélyző és baleset járulékot is vonnak le.* Egy korona és 94 fillérből kell a fővárosban megélni családos embernek, ami éppen elég arra, hogy változatlanul száraz kenyeret ropogtasson. Arra, hogy a mai társadalomban még egy munkásnak is vannak más kötelességei, nem gondol a déli vasut igazgatósága. De nem értjük, hogy nem gondolnak arra a jólétben duskálkodó igazgató urak, hogy amint az ausztriai munkások is kiküzdötték a becsületes munka- és bérviszonyaikat, ugy a magyarországi munkások is ki fogják küzdeni. Vagy talán amit Ausztriában elvesztettek, azt akarják behozni Magyarországon? Ebben ugyan keservesen csalatkoznak a lógondolkozásu lovag igazgató urak. A déli vasut pályamunkásai már öntudatra ébredtek, hogy ők is emberek, akiknek joguk van a természet dusan teritett asztalához ülni. Tudtára adjuk a déli vasut igazgatóságnak, hogy a magyar munkásai sem maradnak hátrább, mint osztrák munkástestvéreink. A déli vasut magyar munkások is felismerték a szervezkedésben rejlő erőt és ha az igazgatóságnak nem is tetszik, fognak maguknak becsületes életmódot biztositani. Jól lesz tehát, ha az igazgatóság nem csak a részvény osztalék nagyságával, hanem az osztalékot megteremtő munkásokkal is törődik.

Nagyvárad. Nem sokára külön rovatot kell nyitnunk Butyka, nagyváradi állomásfőnöknek, hadd lássák utódaink, micsoda hősökkel kellett nekünk megküzdenünk. Ennek az urnak életrajzi adatai különben a következők: Másfél esztendős korában kezdett járni tanulni, volt katonatiszt, és az, ami bizonyos embereknek negyven éves korukban szokott megjönni, az még neki most sem jött meg. Legalább viselkedéséből kénytelenek vagyunk levonni ezt a konzekvenciát. Debreceni Albert munkástársunk 10 évig becsületesen dolgozott, mint hordár a nagyváradi állomáson és mert kérvényt adott be kinevezéseért az igazgatósághoz, a *szolgálati ut mellőzésével elbocsájtotta nyolc tagu családjáért dolgozó munkástársunkat.* Borzasztó egy merénylet ez, gondolta magában ez a katonatiszti mundérból kiugrott állomásfőnök. Lehet e a vasutasnak büne az, mikor egyenesen a legilletékesebb tényezőhöz fordul orvoslásért. Igenis lehet, mert az ilyen szellemü basák egyenesen megkövetelik, hogy csak az ő engedelmükkel fordulhassanak az alárendeltjeik az igazgatósághoz. Egyenesen elrettentő példa akar ez lenni, mert hátha akad valamelyes vasutas, aki panaszkodni is mer az állomásfőnök ur felkent személye ellen az igazgatóságnál. Ajánljuk ezt az urat a kolozsvári üzletvezetőség figyelmébe, mert mégsem járja, hogy egy állomásfőnök ur azt tehessen régi munkásokkal, ami neki tetszik. Debreceni Albert munkástársunk nyolc tagu családjának érdeke követeli, hogy az üzletvezetőség szigoru vizsgálatot rendeljen el, mért üldözte el Butyka állomásfőnök munkástársunkat, nemcsak saját ferhatósága alatt levő hordári, hanem a fütőházi főnök felügyelete alá tartozó kocsitisztitó munkától is. A nyolc tagu család érdekében sürgős választ kérünk!

Temesvár. (*Fütőházi viszonyok*). A temesvári fütőházban dolgozó munkások és napidijas fütők helyzete már teljesen türhetetlenné vált. A keresetünk oly csekély, hogy nemcsak a lakbérünket nem vagyunk képesek fizetni, hanem a nélkülözhetlen élelmicikkek beszerzését is csak hitelben vagyunk képesek bevásárolni. Ez a helyzet a drágaság növekedésével napról-napra rosszabbodik, de a kereseti viszonyok változatlanul megmaradnak. Csodálatos, hogy a közvetlen felebbvalóink milyen éhesen várják előléptetésüket, de a munkások fizetésjavitásáról semmit sem akarnak tudni. Legalább arra vall, hogy mi, temesvári fütőházi munkások általános bérjavitást kértünk, mire egy-két munkástársunk kapott *20 fillér javitást,* de nagyrészünk nem kapott. Mikor a hivatalos lap csak ugy örüli a mérnök urak számára az előléptetéseket, akkor ezek az urak nagylelküen *20 fillérrel akarnak javitani* türhetetlen helyzetünkön. Az ember arcába szökik a vér, midőn azt látja, hogy a mi munkaerőnknek kihasználása ily csekély értékkel bir. De van más körülmény, amely szintén elkeserederté tesz bennünket. A fütőházi főnök ur megigérte az *általános bérjavitást,* de szavát nem tartotta meg. Nyilván azt a közmondást tartja «igérni könnyü, de megtartani nehéz». Azonban mi adandó alkalommal számon fogjuk kérni az adott szót a fütőházi főnök urtól. Ha a fütőházi főnök ur megkapja a rendes személyi pótlék, jutalék és szolgálati utazáshoz az ő rendes előléptetését, mi is élni kivánó emberek vagyunk, kik nem akarnak éhen felfordulni nehéz munkájukban. Erős szervezkedéssel, az összetartás nemes ápolásával mi is fogunk teremteni még a fütőházban emberhez méltó munka- és bérviszonyokat.

Nyugoti pályaudvar. (*A Fiók-szertár basája.*) Ilyen is van már. Legalább si ba-

sáskodásnak kell neveznünk azt az eljárást, amit Scheibert főraktárnok ur a munkásokkal s_emben tanusit. Ez az ur kijelentette, hogy valamennyi munkást elzavar, még az öregeket is. Hogy igérete nem volt szó-beszéd, bizonyitja az, hogy az elzavarást a fiatal munkásokon már meg is kezdte. Ha ok volna az elzavarásra, értenénk a dolgot, de még ez sem volt. Mit irigyel a vasuti munkásoktól a főraktárnok ur? A magas bért vagy a munkát? Neki az előbbi kijut, a másikat is megtalálhatja, ha keresi.

Embertelen eljárásnak kell neveznünk azt is, hogy ez a raktári basa Kucserka Pál és Boda János nevü munkásokat, mikor azok betegségük után szolgálatra jelentkeztek, irgalom, kegyelem nélkül elzavarta. Miért? Mert betegek mertek lenni? A főraktárnok ur is lehet még beteg és nem zavarják el. Avagy tán beteg is?

Szervezeti ügyek.

A meggondolatlan sztrájkokról csak a minap irtunk. A szakszervezeti választmány március hó 9-én tartott ülésén többek közt a meggondolatlan sztrájkokkal foglalkozott és a következő mindenképen megfontolást igénylő határozatot hozta:

«Tekintve, hogy utóbbi időben több helyen meggondolatlan sztrájkmozgalmak voltak, vagyis a munkások több izben még akkor is inditottak bérharcokat, midőn a győzelemre kevés vagy egyáltalán nem volt kilátásuk, és tekintve, hogy a meggondolatlan sztrájkok első sorban a munkásokat kárositják és sok esetben a szervezkedést hátráltatják, az 1905 március 9-én ülésező szakszervezeti választmány ajánlja a munkásoknak, hogy szigoruan alkalmazkodjanak az utóbbi szakszervezeti kongresszuson elfogadott sztrájkszabályzathoz.

Nevezetesen figyelembe veendők a sztrájkszabályzat 7., 8. és 9. pontjai, melyek kimondják, hogy:

Olyan bérharcok, melyek a szakszervezeti tanács s az érdekelt szervezetek beleegyezése nélkül kitörnek, anyagi támogatásban nem részesülnek. Kivételt csak védelmi sztrájkok és munkáskizárások képeznek Ez esetben a szakszerve eti tanács a körülményekhez képest, kivetheti a külön járulékot.

Anyagi támogatásban csak azon szervezetek tagjai részesülnek, melyek bérharcuk megindítása előtt legalább hat hónapon át a szakszervezeti tanács kötelékéhez tartoztak

A részleges bérharcban állók csupán ama szakmák által támogattatnak, melynek kötelékéhez tartoznak.

A szakszervezeti választmány végül ajánlja a szervezeteknek, hogy a munkások ellenállóképességének fejlesztésére létesitsenek központi ellenállási pénztárakat».

Felkérjük ugy a Budapesten, mint a vidéken megválasztott betegpénztári küldötteket, hogy cimüket és szolgálati beosztásukat haladéktalanul jelentsék be a szervező-bizottságnak.

Kérelem. Felkérjük az összes bizalmiférfiakat, hogy a *Szövetségtaggyüjtő*-alapra kiadott gyüjtőiveket haladéktalanul küldjék be a kiadóhivatalnak.

Üdvözlettel a
Vasuti munkások
orsz. szerv. bizottsága.

VEGYES.

Mulatság.

A PISKII MÁV. MOZDONYFÜTŐK folyó hó 17-én **táncmulatságot** rendeznek a «Vasuti vendéglő» összes termeiben. A tiszta jövedelem a *Vasuti munkások országos szövetségének alapja javára* fordittatik. Belépti-dij személyenként 1 korona, családjegy 1 korona 60 fillér.

Köszönetnyilvánitások. Fogadják ugy debreceni, mint nagyváradi kartársaim ugy a magam, mint édes jó anyám és családom nevében édes atyám elhalálozása alkalmával irántunk tanusitott igaz részvétükért a legmélyebb köszönetünket. Igazán felejthetetlen marad előttem az az önzetlen, igaz részvét, amelylyel kartársaim mérhetlen fájdalmamat oly szivesek és jók voltak enyhiteni.

Nagyvárad, 1906. ápr. 10. *Bittó Károly.*

Ez uton mondok köszönetet mindazon munkástársaimnak, kik betegségem alatt anyagilag támogattak.

(Istvántelki mühely.) *Cseterics Géza* k.-kovács.

A Szövetség-alap javára

ujabban a következő adományok gyültek egybe:

Zágrábi mühelymunkások: Vacheic József 1 k, Novák Izidor 60 f, Schwab Ferenc 40 f, Glogoski Pál 40 f, Karló Károly 40 f, Gruzsefszky János 1 k, Szabó József 60 f, Zorcic Rudolf 60 f, Gasparac József 60 f, Krancic Florián 60 f, Varga István 60 f, Németh Sándor 1 k, Kovacic Ferenc 50 f, Bakran György 40 f, Orléc Dusán 1 k, Uher Sándor 1 k, Hermann József 1 K, Makek Boldizsár 1 k, Hermann Ferenc 1 k, Pokai Mihály 1 k, Sermann János 50 f, Fikos Zoltán 1 k, Vilie Antal 60 f, Zwic 1 k, Uhernik 60 f, Loncsavics Károly 1·50 k, U. M. 1 k, Petróczi Győző 2 k, Prosnicky Mato 2 k, Ádám József 1 k, Ivánkovics József 1 k, Grosz János 1 k, Panolovics Iván 1 k, Valder Márton 1 k, Illyés József 1 k, Hanza Márkus 1 k, Ocsák József 1 k, Znidersic József 1 k, Gecsek István 60 f, Joskovics Mátyás 1 k, Turuc Győző 1 k, Nagy László fényező 2 k, Csecskovics Zsigmond 60 f, Panzó Bozsó 50 f, Grünberger ignác 1 k, N. N. 20 f, N. N. 20 f. — Összesen 39·80 korona

Belovári munkások 23. számu gyüjtőivén: I. Banysak 1 k, János Netolicki Roviste 20 f, I. Schusler 20 f, I. Damazeta 20 f, Lajos Glusácz 40 f, M. Sarac 30 f, M. Mátyás 30 f, S. Kopunic 30 f, S. Glusácz 30 f, I. Krundner 40 f, Tetter Antal 40 f, A. Pavelics 20 f, Milka Imbrisevics 40 f, A. Molan 30 f, M. Simunic 40 f, Zlatar György 30 f, I. Jecmann 40 f. Összesen 6·— korona.

Karlováczi munkások és hivatalnokok: Pokrajác P. 2 k, Krauth Alb. 2 k, Stennau 1 k, Gribac 50 f, Glaser 50 f, Roler T. 50 f, Grenicz 50 f, Vasadi 50 f, Lőhecz 50 f, Papp Böske 1 k, Teócze 50 f, Gusztav Morkaum 2 k, Szokol Irma 50 f, Moricz Stern 40 f, N. N. 50 f, Stanislovski 40 f, Gottvaldt F. 50 f, Lulic M. 50 f, Rozan J. 50 f, Miksic M. 50 f, Hagymási István 50 f, Tar L. 50 f, Sekardi L. 50 f, Delák I. 30 f, Jurszik I. 40 f, Vuksan M. 60 f, Krefl M. 60 f, Lépe Mihály 20 f, Gyuró Sebetic 1 k, Korotnai Gyula 1 k, Kovács Péter 50 f. Összesen 21·40 korona.

Nyugoti fűtőház: Balázs János 40 f, Brancsile Jakab 60 f, Pintér Imre 50 f, Ábrahán János 80 f, Linpek János 20 f, Burger Károly 40 f, Kövér Lajos 40 f, Fazekas József 40 f, Velog Dávid 30 f, Horváth János 20 f, Mahó Zsigmond 40 f. Összesen 4·60 korona.

Uj-zolnai munkások: Lábadi Ferenc. Rácz Rezső, Bakosi László, Danis Tivadar, Marek Ferenc 40—40 fillér. Összesen 2 korona.

Egyes adakozások: Pászti Ferenc 60 f, Huszár Ferenc 40 f, Zagyva-Szántóról 2·60 k, Dubovics István 1 k, Braun József nv. mühely 1 k, özv. Gerbovics Mihályné 60 f, Rendező raktári munkások kérvényére gyüjtött bélyegfelesleg 4·40 k, ifj. Brunovszki József rákospusztaujfalui vendéglős 5 k.

Ujabb adományok összege	73.80 kor.
Hozzáadva az eddig gyüjtött	3376·70 kor.
Végösszeg	3450.50 kor.

INNEN-ONNAN.

Vasutasok sorsa. Erdőd állomáson Bodzsek Mihály kisegitő fütőt reggel 5 órakor a vágányok közt halva találták. Hogy halálát milyen baleset idézte elő, konstatálni nem lehetett. Nyilván a vasuti balesetek egyedüli okozója, a szolgálatban való kimerültség a végok.

A váradvelencei állomáson nagy szerencsétlenség történt. Egy fiatal kalauz került egy gőmozdony kerekei alá, akit összetroncsolt testtel, haldokolva mentettek ki társai a biztos halálból. A szerencsétlenség áldozata Nyiri István 26 éves kalauz, aki tolatás közben éppen a vaspályán akart a másik oldalra átmenni, miközben egy tolató mozdony elütötte. A mozdonyvezetőnek sikerült ellengőzzel megállitani a mozdonyt, mielőtt még teljesen halálra gázolta volna a fiatal kalauzt, akit azonban igy is oly sulyos sérülésekkel szállitottak be a kórházba a munka áldozatát, aki élve nehezen kerül ki a kórházból.

+ **Balesetnél a kilométerpénz elvesztését nem kártalanitják.** Egy (napibéres) kisegitő-fékező tolatás alkalmával megsérült s munkaképtelenné vált. Per utján teljes napibérét s a kilométerpénzbeli jövedelmet állandó évjáradék cimén követelte a vasuttól. Az első biróság a napibér és kilométerpénz jövedelmének háromnegyedrészét, azaz havi 45 koronát itélt meg a s.-fékezőnek, ellenben a kir. tábla a *kilométerjövedelem beszámitását teljesen elutasitotta,* viszont az összes napibért teljességében megitélte.

Halálozás. Nagyváradról értesitenek bennünket, hogy Bittó Károly munkástársunk a Máv.-nál eltöltött 36 évi szolgálat után folyó hó 7-én hirtelen elhunyt. Halála igazi munkás-halál volt. Ott halt meg a mühelyben. Kiesett kezéből a szerszám s egy óra mulva már halott volt. Temetése, melyen a debreceni anyamühely is képviselve volt, folyó hó 9-én ment végbe nagy részvét mellett.

+ **Az olasz vasutak** gyalázatos vezetése nemcsak a személyzeten és sztrájkokkal boszulta meg magát, hanem egyéb üzemzavarokat is idézett fel. A vasuti ügyek buktatták meg az előző kormányt, a Fortis-kabinetet s az uj kormány alatt az egész olasz sajtó nagyon élénken tárgyalja a kérdést, amelynek jelentősége az utazási időszak közlekedése és a millánói kiállitás közel napokban leendő megnyitása folytán napról-napra fokozódik. Ugyanis lokomotivokban, személy- és teherszállitó kocsikban és egyéb szükségletekben olyan nagy a hiány, hogy a vasuti forgalom lebonyolitása a legnagyobb nehézségekbe ütközik és csak igen jelentékeny késedelemmel eszközölhető Egész waggonok tévednek olykor el és hevernek heteken keresztül valami távoli állomáson. A vámköteles áruk átvitele a vámhivatalba, ami rendes körülmények között néhány órát vett igénybe, mostanság 8—14 napig is eltart. Az áruforgalom zavarai miatt a felszólalások és panaszok egymást érik. Igaz, hogy az állami üzem bevezetése, vagyis 1905 julius elseje óta az áruforgalom rendkivül megnövekedett s a bevételek január 20-ikáig 92.342,677 lirát tettek ki, vagyis 5.495,882 lirával többet, mint a megelőző év megfelelő időszakában, mindamellett a kormányt méltán éri az a vád, hogy nem volt eléggé előrelátó és tulságba vitte az indokolatlan takarékoskodást, ezenfelül pedig nem vette figyelembe a szakemberek komoly figyelmeztetéseit. A vasut igazgatósága ugyan mindent megtett a maga részéről, amit tehetett s már augusztusban 1500 uj waggont rendelt és 2300 kölcsönkocsiról gondoskodott, ezek az intézkedések azonban nem voltak elégségesek. Maggorini-Ferraris volt miniszter s kitünő közgazdasági iró a «Nuova Antologia» legujabb számában szük látókörrel, kicsinyes politikával és sulyos mulasztásokkal vádolja a Gioletti-kormányt és utódait. A tudós cikkiró már egy évvel ezelőtt kifejtette, hogy vasuti beruházásokra nem kevesebb, mint ezermillió lira szükséges, a kormány azonban ennek az összegnek egytizedrészénél is kevesebbet, csupán kilencvenkét és félmilliót forditott a jelzett célra és előirányzata szerint 355 lokomotiv, 1000 személy- és 10,000 teherkocsi volt szükséges, holott a tényleges szükséglet 1230 lokomotiv, 3070 személy- és 16,500 teherkocsi volt. A milánó—génuai utvonal kettős vágánynyal és egyéb berendezésekkel együtt 400 millió lirát igényelt, a kormány azonban csak 65 milliónyi hitelt kért erre a célra.

+ **A világ legeredetibb vasutja és legsajátságosabb pályaudvara** kétségkivül a brooklyni óriáshid számára tervezett végtelen vasut és forgó állomás lenne. Az a roppant forgalom, melyet ez a hid bonyolit le, világosan megmutatta, hogy a jelenlegi közlekedési eszközök megközelitőleg sem elegendők arra, hogy kiválóképp a roppant időveszteség *megtakaritását* el lehetne velük érni és segitségükkel minden veszély nélkül keresztül lehetne vinni a vonatok ujból és ujból való gyors egymásután következését Ezért a hid két végállomása közt végtelen vonatot terveznek, amely állandóan halad és oly utat ir le, melynek két vége az állomás mozgási sikját képezi. Az állomáson felszállni akaró utasok a teljes, 40 kilométernyi menetsebesség mellett teljesen veszély nélkül szállhatnak fel, mert a pályatest ugyanazon irányban mozog, mint a vonat. Egy középen levő, köralaku s leszállásra szolgáló lépcső egészen lassan, nem teljesen óránkénti két kilométernyi sebességgel csavarodik a legfelső lépcsőkanyarulathoz, mialatt a menetsebessége lefelé, hol a pályasikkal érintkezik, mindinkább fokozódik. Ugyanez történik a lépcsővel is, mely az állomást az alant fekvő utca felszinével összeköti.

+ **Vasuti szerencsétlenség Amerikában.** Az Egyesült-Államok Colorado nevü államában a denvez-i és rio-grande-i vasuton nagy összeütközés történt a napokban két gyorsvonat között, amelyek egy magas hegy körül haladó pálya gyors gördülésénél olyképpen találkoztak, hogy a vonatvezetők már csak akkor láthatták a szembejövő lokomoti-

vot, amikor a köztük levő távolság csak 200 méter volt. Az összerombolt kocsik gázrobbanás révén lángba borultak. Az emberáldozatok számáról nem jött hir. A vasutasok személyében esett kárt nem érdemesitették a megtáviratozásra. A tőkések áruiban esett kár pedig minket nem érdekel közeebbről.

+ A porosz vasuti munkáslaktanyákról is van szó (dr. Cs.) egy cikkében, amely az «Iparegészségügy»-ben jelent meg. A porosz mintát igen üdvös lesz a magyar intéző köröknek is megfontolniok. (dr. Cs.) következőképpen ismerteti a porosz helyzetet:

«A *laktanyák* tudvalevőleg azért fontosak, mert a vasuti üzem hozza magával azt, hogy a személyzet kénytelen nyugalomra szánt idejét, a munkaszünetet, otthonán kivül tölteni. Ezeknek az épületeknek az épitkezése, valamint belső berendezése hivatalos előirások szerint történik a porosz vasutnál. Elő van irva, hogy az épület szabad, csendes helyen, két emeletes és tüzbiztos legyen. Kell, hogy magában foglalja a szükséges számu hálótermeket, egy nagy tartózkodási termet, ahol étkezhetnek, továbbá mosdókat, konyhát, mosókonyhát mángorlóval, száritóval, szénpincét, ruhafogasokat száritókészülékekkel, klozettet és végre lakást a házgondnok részére, aki rendesen nyugalmazott vasutas. *Az épületekben fürdő van, több káddal és zuhanynyal*, vagy legalább is több helyiség vizvezetékkel és mosdókkal. Elő van irva köbméter szerint, hogy hány ágyat szabad egy-egy teremben vagy szobában elhelyezni és annyira mennek e gondoskodásban, hogy — nehogy a hálószemélyzet később érkezők által meg ne zavartassék — ez egyes termek vagy szobák ajtajára táblák vannak illesztve, azzal a felirással «elfoglalva» vagy «szabad». A legnagyobb rend és tisztaság szigoruan meg van hagyva és hogy ezt a legtökéletesebben keresztül lehessen vinni, minden forgalmi alkalmazottat saját állomása ágynemügarniturával lát el, amelyet külön táskával magával kell vinnie és amelyet minden 14 napban saját állomásán egy tisztával kicserél. Ha esetleg ágynemüjét otthon felejtette, az épületben néhány rezerv garnitura van, amelynek használatáért egy pár fillért fizet. A tartózkodási helyiségek kényelmesen vannak berendezve és népszerü, hazafias olvasmányokkal vannak ellátva, söt egyes nagy állomásokon külön olvasószobák is vannak kisebb könyvtárakkal, az épületek előtt kis kertecskék is vannak padokkal. Ezekben az épületekben a *házgondnok köteles meghatározott olcsó árak mellett egyszerü ételeket és italokat felszolgálni.* Gondoskodva van azonban arról is, hogy a személyzet az épület egyik helyiségében erre a célra felállitott főzőkészülékeken a magával hozott ételeket felmelegithesse, esetleg elkészithesse. Meg kell e helyütt emlékeznünk a *nappali tartózkodási helyekről* is Minden nagyobb állomáson vannak *külön tartózkodási helyiségek*, ahol a személyzet a szolgálati és a munkaszünetekben, ha haza nem mehet, pihenésre, esetleg ételek elkészitésére vagy felmelegitésére alkalmat talál. Ezek a helyiségek asztalokkal, padokkal, székekkel, pricsekkel, mosdó- és főzőkészülékekkel vannak ellátva. *Jól elzárható szekrények egész sora* arra szolgál, hogy ezekben az emberek ruháikat, ételeket és mi egymást munka alatt elzárhassák. Hogy ezek a helyiségek fűthetők és olvasmányokkal vannak ellátva, az természetes. A raktár személyzete és munkásai részére külön tartózkodási helyiséget létesitettek a raktárakban. *Még a pályafenntartás munkásairól is könnyen szállitható sátorokról gondoskodnak*, amelyek kemencékkel vannak felszerelve».

Hány, de hány olyan dolog van itt már régen teljesitve, amely nálunk még csak követelés!

KONZUM-ÜGYEK.

Sürgős teendők.

A Konzum közgyülésén csak az vehet részt és szavazatát személyesen vagy meghatalmazott által csak az gyakorolhatja, aki idejekorán kivette a fogyasztási szövetkezet központi irodájában (VII., Izabella-utca 50. sz. I. em.) az *igazolványát.*

Sajnálattal látjuk, hogy eddigelé, ámbár *csak tiz nap* választ el bennünket a közgyüléstől, feltünő kevesen vették ki tagtársaink közül az igazolványokat. Kevesebben, mint a mult közgyülés előtt, pedig most okvetetlenül nagyobb többséget kell elérnünk.

Sürgősen felszólitjuk ugy a fővárosi, mint a vidéki tagtársakat, hogy *haladék nélkül vegyék ki az igazolványaikat.*

Akik a fővárosiak közül személyesen nem járhatnak el és a vidéki tagtársak legokosabban teszik, ha meghatalmazzák a központi szervező-bizottság valamelyik tagját az igazolvány kivételével. E célból külön meghatalmazási ivet nyomtatunk, amelyet kivánatra rögtön elküldünk.

A kinn levő meghatalmazási iveket 24 órán belül küldjék be a vidéki bizalmi-férfiak! Különben nincs időnk az igazolványok elküldésére és ennek folytán száz meg száz szavazat elvész.

Mi történjék az igazolványnyal?

Minden konzum-tagnak annyi a szavazata, ahány részjegye van, de több, mint husz szavazata akkor sem lehet, ha husznál több részjegye van is. A szavazatokat másra is át lehet ruházni, de husznál több szavazatot — az átruhazott szavazatokat beleszámitva, — senki sem képviselhet.

Ez okból a következőkre figyelmeztetjük tagtársainkat:

1. Akik a fővárosiak közül egészen *biztosak, hogy a közgyülésre eljöhetnek* és ott még *késő éjjelig is kitarthatnak*, azok tartsák meg az igazolványukat.

A többi pedig irja alá az igazolvány hátlapján a nevüket, de a meghatalmazott nevét ne töltsék ki és küldjék be az igazolványt a szerkesztőségünkbe.

2. A vidéki tagtársak közül azok jöjjenek föl a közgyülésre, akik kitarthatnak ha kell késő éjjelig is. Ezeknek a feljövő tagtársaknak a nevére annyi igazolványt kell kiállitani, hogy husz szavazatuk legyen. A többi igazolványt haladéktalanul be kell küldeni a szerkesztőségbe!

53761|905. B. sz. Prsz. 1298/905. Ő felsége a király nevében! A budapesti kir. büntető törvényszék mint büntető biróság a Zsitvay Leó kir. kuriai biró elnöklete alatt Saly Dezső kir. törvényszéki biró és Mikovich Lajos kir. törvényszéki biró, valamint Bernolák Nándor dr. kir. törvényszéki aljegyző mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett, a kir. ügyészségnek 1905. évi 18,685. és 19,582. k. ü. sz. a. kelt vádiratában Farkas Izidor ellen nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétsége miatt foglalt vád felett a kir törvényszéknek mint esküdtbiróságnak 1905. évi 32,269. sz. a. kelt végzése folytán Böhm Alajos dr. kir. ügyésznek mint közvádlónak, a szabadlábon levő vádlottnak, Kadosa Marcel dr. budapesti ügyvédnek mint védőnek jelenlétében, 1905. évi november hó 8-ik napján Budapesten megtartott nyilvános főtárgyalás alapján, a vád és védelem meghallgatása után következőleg itélt: A szabadlábon levő Farkas Izidort, aki 1872. évi december hó 2-ik napján Győrött szül., 32 éves, izr. vall., nőtlen, vagyontalan, magyar honos, katonai szolgálatot teljesitett, most hadmentes bpesti lakos, volt máv. bádogosmunkás, jelenleg magánhivatalnok és lapszerkesztő, az esküdtek azon határozata alapján, melylyel a hozzájuk intézett első csoportbeli következő I. főkérdésre: Bünös-e vádlott Farkas Izidor mint szerző abban, hogy a Budapesten nyomatott Népszava cimü időszaki lapnak 1905. február 7-én megjelent 16. számában «A Máv. atyuskái» felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Müller János m kir. államvasuti főfelügyelő, az északi főmühely főnökéről, hivatali kötelességeire vonatkozólag olyan tényt állitott, amely valódisága esetében Müller János ellen bünvádi vagy fegyelmi büntetést vonna maga után? Igen vagy nem? hétnél több szavazattal «igen»-nel s a második csoportbeli következő I. főkérdésre: «Bünös-e a vádlott Farkas Izidor mint szerző abban, hogy a Budapesten nyomatott «Magyar Vasutas» cimü időszaki lapnak 1905 február 15-én megjelent 4. számában «A Müller János esete» felirattal közzétett cikknek a vádiratban megjelölt szavaival Müller János m. kir. államvasuti főfelügyelő, az északi főmühely főnökéről, hivatali kötelességére vonatkozólag olyan tényt állitott, amely — valódisága esetében — Müller János ellen bünvádi vagy fegyelmi eljárást vonna maga után? Igen vagy nem? Ugyancsak hétnél több szavazattal «igen»-nel feleltek. A kir. törvényszék mint esküdtbiróság bünösnek mondja ki, mint az 1848. évi XVIII. t.-c. 13. §-ában meghatározott szerzőt, a Btk. 258. és 259. §-ába ütköző, nyomtatvány utján elkövetett kétrendbeli rágalmazás vétségében. Ezért a Btk. 259 §-a alapján, a 91. és 96. §-ok alkalmazásával összbüntetésként a büntetés foganatba vételének napjától számitandó 3 havi fogházbüntetésre s a Btk. 102. §-a értelmében ezen itélet jogerőre emelkedésétől számitandó 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett az 1892. évi XXVII. t.-c.-ben meghatározott célokra fizetendő, behajthatatlanság esetén a Btk. 53 §-a szerint további 5—5 (öt—öt) összesen 10 (tiz) napi fogházbüntetésre átváltoztatandó kétszer 50—50 (ötven—ötven) összesen 100 (egyszáz) korona pénzbüntetésre itéli őt. A Bp. 574. §-a alapján a kir. esküdtbiróság kötelezi a Budapesten megjelenő «Népszava» s az ugyanitt megjelenő «Magyar Vasutas» cimü időszaki lapok kiadóit, illetőleg tulajdonosait, hogy a jelen itéletet annak részükre való kézbesitése után mindkét lapnak legközelebb megjelenő számában az 1848. XVIII. t.-c. 35. §-ában meghatározott következmények terhe mellett közzétegyék. A vádlott köteles a Bp. 480. §-a alapján az eddig felmerült s a magy. kir. államkincstár által előlegezett, valamint az ezután felmerülendő bünügyi és rabtartási költségeket a m. kir. államkincstárnak az 1890. évi XLIII. t.-c.-ben meghatározott végrehajtás terhe mellett megfizetni. Ez az itélet, jogerőre emelkedése után a m. kir. államvasutak igazgatóságának kiadatik. Indokolás: stb.

Budapesten, a kir. büntető törvényszéknek, mint esküdtbiróságnak 1905. évi november hó 8-án tartott főtárgyalásáról. Zsitvay, esküdtbirósági elnök, dr. Unger, jegyző.

2417—1906. B. szám.

Ő felsége a király nevében a m. kir. Kuria nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétségével vádolt és Kadosa Marcel dr. ügyvéd által védett Farkas Izidor elleni bünperben, amelyben a budapesti kir. büntető törvényszék mint esküdtbiróság 1905. évi november hó 8-ik napján 53,761. szám alatt itélt — a vádlottnak és védőjének ez itélet ellen közbevetett semmiségi panaszát, 1906. évi március hó 8-ik napján tartott nyilvános tárgyaláson birálat alá vevén, a koronaügyésznek és Kadosa Marcel dr. ügyvédnek, mint vádlott védőjének meghallgatása után, következő végzést hozott: A semmiségi panasz elutasittatik. Indokok: stb.

Kelt Budapesten, 1906. évi március hó 8. napján.

Sebestyén Mihály sk. tanácselnök. Tarnai János sk. előadó.

Szerkesztői üzenetek.

Kurucz raktárnok, Temesvár. Figyelmeztetjük utoljára, hogy ha Kurucznak is hivják, jól lesz nem kuruckodni. Találunk mi — hasonló panasz esetén módot arra, hogy durvaságából engedjen.

Hoffer Gábor előmunkás, Nagyvárad. Munkástársaink nevében kérjük, hogy hagyjon fel az árulkodással, mert ezáltal ugyse kapja ön azt vissza, amilye önnek sohasem volt.

Kiadóhivatali üzenet.

Tóth Gábor Körmend. Előfizetése rendben van.

Mindenkinek. Felkérjük azon munkástársainkat, kik szervezetünkkel levelezésben állnak, jövőben az általuk beküldött levelekben a kiadóhivatal és szerkesztőség részére ne egy lapra irják közlendőjüket, hanem mindegyik részére külön-külön. A két dolgot azért természetesen egy boritékba tehetik. Ismételve figyelmeztetjük vidéki bizalmiférfiainkat, hogy a szervező-bizottság cimére érkező küldeményeket a posta nem kézbesiti, tehát csakis a kiadóhivatal cimére küldjenek mindennemü küldeményeket.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetés rendezésére, mert a jövő hóban beszüntetjük a lapküldést.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Birnucz Dóme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

Értesitjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (O-utca 48., földszint).

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG
Irta: Garami Ernő.
Ára: 4 fillér.
* * *
Alkotmányt Magyarországnak!
Minő az igazi népképviselet?
Irta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.
Kaphatók:
a „MAGYAR VASUTAS" kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.